

Здирко Наталія Григорівна

Кафедра аудиту та державного контролю

Вінницького державного аграрного університету

Внутрішній контроль в Україні: проблеми розвитку та шляхи вирішення

Передумовою ефективного розвитку будь-якого вітчизняного підприємства, незалежно від форми власності є функціонування системи внутрішнього контролю. Однак на практиці виникає багато питань та проблем, які пов'язані не тільки з відсутністю практичного досвіду, а й теоретичних і законодавчих розробок і рекомендацій.

Для активного впливу на всю господарську діяльність і з метою забезпечення ефективного управління на підприємстві має здійснюватися суворий контроль за раціональним використанням грошових, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Ці завдання вимагають підвищення рівня контролю за використанням коштів, здійснення профілактичних заходів для попередження нестач, розтрат, крадіжок та інших зловживань.[2]

Власники підприємств, часто не розуміючи сутності, мети і завдань внутрішнього контролю, не приділяють належної уваги побудові ефективної системи його здійснення.

До теперішнього часу в сільськогосподарських підприємствах функції внутрішнього контролю покладено на ревізійну та інвентаризаційну комісії. Дані комісії повністю підпорядковані керівництву підприємства і відображають у своїх звітах інформацію, бажану для адміністрації. Виключенням можуть бути акціонерні товариства як відкритого так і закритого типу, в яких контрольні функції виконує ще й Спостережна рада.

Отже, внутрішній контроль є інструментом, який застосовується керівництвом для цілковитої впевненості в тому, що його діяльність здійснюється чесно, законно, ресурси належно захищені від втрат і використовуються економно й ефективно, а інформація щодо результатів діяльності достовірна. [3]

На нашу думку є помилковими погляди щодо ототожнення внутрішнього контролю і аудиту, оскільки "внутрішній аудит" значно вужче поняття і складає лише одну із форм внутрішнього контролю, здійснюється незалежно по відношенню до керівництва та гарантує об'єктивну оцінку діяльності підприємства.

Метою внутрішнього аудиту є виявлення помилок та відхилень в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, надання рекомендацій з удосконалення діяльності підприємства та підвищення ефективності управління ним.

Однак, на сьогодні, основною проблемою є те, що досі не розроблено методології здійснення внутрішнього аудиту, відповідних Стандартів щодо деталізації та уніфікації контрольних процедур, етичних вимог до внутрішніх аудиторів.

Тому Стандартами INTOSAI рекомендується доручити спеціальному уповноваженому органу розробку та прийняття нормативного документа, що визначав би на рівні державно-управлінського апарату концепцію підрозділу внутрішнього контролю, його цілі та стандарти, яких необхідно дотримуватися у процесі функціонування такого підрозділу.

Цей орган час від часу повинен переглядати стандарти внутрішнього фінансового контролю та вносити необхідні зміни. Стандарти внутрішнього фінансового контролю та всі зміни до них повинні бути повністю задокументовані і швидко розповсюджені в організаціях, де вони застосовуються. [3]

Доцільність створення відділу внутрішнього аудиту на підприємствах може бути доведена тим, що це дозволить керівництву здійснювати ефективний контроль за окремими підрозділами, виявити резерви виробництва і найбільш перспективні напрямки розвитку, а також давати рекомендації фінансово-економічним та бухгалтерським відділам стосовно покращення результатів їх роботи.

На кожному підприємстві має бути гарантія того, що внутрішній аудит

належним чином контролюється. Контроль якості може бути попереднім (на етапі планування перевірки при роз'ясненні внутрішнім аудиторам їхніх обов'язків), поточним (контроль з боку старших внутрішніх аудиторів), наступним (контроль з боку головного внутрішнього аудитора при затвердженні висновку).

Контроль якості включає також нагляд за дотриманням внутрішніми аудиторами своїх посадових обов'язків, кодексу етики і стандартів внутрішнього аудиту. [1]

Отже, при вище перелічених умовах буде підвищена ефективність проведення внутрішнього аудиту та зменшуватись ризик невиявлення помилок та шахрайства внутрішніми аудиторами.

Таким чином, для впровадження ефективної системи внутрішнього контролю потрібно, насамперед, розробити внутрішні стандарти контролю, здійснити автоматизацію контролю та удосконалити нормативно-правову базу стосовно внутрішнього контролю. Також доцільно було б на сільськогосподарських підприємствах ввести посаду внутрішнього аудитора, який би здійснював посилення контрольної функції за формуванням та розподілом прибутків, відповідальністю керівників перед пайовиками і достовірністю фінансової звітності, а також залучення додаткового капіталу інвестицій на село.

Список використаної літератури

1. Бурцев В. Організація внутрішнього аудиту в компанії.// Фінансовий ринок України.-2007 р.-№2.-С.25-30
2. Грилицька А. Шляхи підвищення ефективності внутрішнього аудиту грошових коштів на підприємствах споживчої кооперації.// Бухгалтерський облік і аудит.-2005 р.-№11.-С.52-58
3. Футоранська Ю.М. Окремі аспекти державного регулювання у сфері внутрішнього фінансового контролю в Україні.// Фінансовий контроль.-2006 р.-№2(31).-С.20-24